

ANALIZA RYNKU ROPY NAFTOWEJ I GAZU W KAZACHSTANIE W 2018 ROKU

Opracowanie zawiera następujące rozdziały:

- rynek gazu ziemnego,
- rynek ropy naftowej,
- rynek paliw,
- główne wydarzenia sektora naftowo-gazowego,
- instytucje sektora naftowo-gazowego.

Źródło: <http://www.energyprom.kz/>

RYNEK GAZU

Wydobycie gazu ziemnego w okresie 11 miesięcy 2018 r. wyniosło 50,6 mld m³, co stanowi prawie o 5% więcej, niż w analogicznych okresie 2017 roku.

Najwięcej gazu ziemnego wydobyto w trzech obwodach:

- atyrauski - 42,5% (21,5 mld m³, +13,5% r/r). W regionie działają takie duże firmy jak: „TengizChevroil” Sp. z o.o., (<http://www.tengizchevroil.com/>), „EmbaMunaiGaz” S.A. (<http://emba.kz/>);
- zachodnio-kazachstański - 36% (18,2 mld m³, -2,2% r/r). w regionie działa Karachaganak Petroleum Operating B.V. (<http://www.kpo.kz/>);
- aktiubinski – 12,4% (6,3 mld m³, +1,5% r/r). W regionie działa „CNPC - Aktobemunaygas” S.A. (<http://www.cnpc-amg.kz/>).

Głównym operatorem wydobywania gazu w kraju jest „Narodowa Spółka „KazMunayGas” S.A. (<http://www.kmg.kz/>), która wydobywa 28% ropy naftowej i kondensatu gazowego w Kazachstanie oraz 16% gazu ziemnego, a także zapewnia 95% transportu gazu ziemnego poprzez gazociągi magistralne. Wg danych „KazMunayGas” S.A., Kazachstan zajmuje 22. miejsce w świecie pod względem zasobów gazu ziemnego oraz 17. pod względem wydobywania ropy naftowej i gazu.

W 2018 roku w obwodzie aktiubińskim na złożu „Kozasaj” uruchomiony został nowoczesny kompleks przetwórstwa gazowego. Instalacja kompleksowego przygotowania gazu „Gas Processing Company” Sp. z o.o. pozwoli na racjonalne wykorzystanie surowca, zwiększenie przetwórstwa powiązanego gazu ropopochodnego i znaczne zmniejszenie emisji szkodliwych substancji do atmosfery. Uruchomiona instalacja kompleksowego przygotowania gazu o mocy 40 tys. m³/h pozwoli produkować rocznie 226 mln m³ gazu towarowego, 37 tys. ton mieszanki propanu i butanu, 5,4 tys. ton kondensatu gazowego, 10,5 tys. ton siarki granulowanej. 70% produktów nowego kompleksu będzie eksportowane poprzez gazociąg magistralny „Bucharu-Ural”.

Eksport gazu ziemnego w okresie styczeń-październik 2018 r.

	2018		2017		Różnica w ciągu roku, %	
	Ilość (mln m ³)	wartość (mln USD)	Ilość (mln m ³)	wartość (mln USD)	Ilość	wartość
Ogółem	22 023,7	1 698,3	19 236	1 229,2	14,5	38,2
Kraje WNP	14 616,2	767,9	14 101,3	846,9	3,7	-9,3
w tym:						
Rosja	7 786,7	139,9	5 067,3	87,1	38,9	60,8
Ukraina	5 401,9	503,9	7 174,7	656,6	-24,7	-23,3
Uzbekistan	1 252	98	1 319,3	103,3	-5,1	-5,1
pozostałe kraje	7 407,6	930,3	5 134,7	382,3	44,3	143,3
w tym:						
Chiny	3 934,1	707,8	556,9	57,8	606,4	1 125,5
Szwajcaria	2 910,1	187,9	4 519,4	316,9	-35,6	-40,7
Polska	563,4	34,6	58,4	7,7	864,8	351,3
Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej RK					EnergyProm	

Zgodnie z powyższą tabelą, eksport gazu ziemnego w okresie 10 miesięcy 2018 r. wyniósł 22 mld m³ (+14,5% r/r) oraz 1,7 mld USD (+38,2% r/r). Odnotowuje się wysoki wzrost eksportu do Polski, który w wyrażeniu naturalnym zwiększył się o 864,8%, natomiast w pieniężnym o 351,3%.

RYNEK ROPY NAFTOWEJ

Wydobycie surowej ropy naftowej w Kazachstanie w 2018 roku wyniosło 77,5 mln ton, co stanowi o 6,3% więcej, niż w 2017 roku.

Najwięcej surowca wydobyto w następujących obwodach:

- atyrauski - 60,9% (47,2 mln ton, +11,6% r/r). w regionie działają m.in.: North Caspian Operating Company N.V. (<https://www.ncoc.kz/>) – złoża Kaszagan, „TengizChevroil” Sp. z o.o., (<http://www.tengizchevroil.com/>) – złoża Tengiz, „EmbaMunaiGaz” S.A. (<http://emba.kz/>),
- mangistauski - 23,3% (18 mln ton, +0,7% r/r). W regionie działają m.in.: „Karazhanbasmunay” S.A. (<http://www.kbm.kz/>), „Mangistaumunaygas” S.A. (<http://www.mmg.kz/>),
- kyzylordyński - 8,3% (6,4 mln ton, -6,2% r/r). W regionie działają m.in.: „Wspólne przedsiębiorstwo „Kazgermunai” Sp. z o.o. (<http://kgm.kz/>), „Turgai Petroleum” S.A. (<https://www.turgai.kz/>), „Spółka naftowa „Kor” S.A. (<http://nk-kor.kz/>)

Wg danych „Narodowej Spółki „KazMunayGas” S.A. (<http://www.kmg.kz/>) – kazachstańskiego operatora poszukiwania, wydobywania, przetwórstwa i transportu węglowodorów, reprezentującego interesy państwa w branży naftowej Kazachstanu, spółka zapewnia 65% transportu ropy naftowej poprzez ropociągi magistralne oraz 77% transportu ropy naftowej tankowcami z portu Aktau, przetwarza 82% kazachstańskiej ropy naftowej, z udziałem w rynku detalicznym produktów ropopochodnych - 17%.

Wg danych Ministerstwa Energetyki Republiki Kazachstanu, plan roczny ubiegłego roku w zakresie wydobywania ropy naftowej przekroczony został o 20%. W 2018 roku na złożu Kaszagan wydobyto 13,2 mln ton ropy naftowej (plan – 11 mln ton); na złożu Tengiz – 28,6 mln ton (przekroczenie planu o 1 mln ton). Zgodnie z planem, na złożu Karaczaganak wydobyto 12,2 mln ton.

Jak informuje „KazTransOil” S.A. (<https://www.kaztransoil.kz/>), spółka-córka „Narodowej Spółki „KazMunayGas” S.A., kazachstański operator w zakresie transportu ropy naftowej, eksportu i importu ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych – w 2018 roku zwiększono dostawy ropy naftowej do rafinerii Kazachstanu. Poprzez system magistralnych ropociągów „KazTransOil” S.A. dostarczono 16,15 mln ton ropy naftowej (o 1,38 mln ton więcej niż w 2017 roku).

Eksport surowej ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych. Styczeń-listopad 2018 r.

	2018		2017		Różnica w ciągu roku, %	
	Ilość (tys. ton)	Wartość (mln USD)	Ilość (tys. ton)	Wartość (mln USD)	Ilość	wartość
Ogółem	63 175,9	33 726,5	61 761,3	23 581,8	2,3	43
Kraje WNP	327,3	144,6	369,5	125,3	-11,4	15,4
w tym:						
Uzbekistan	195,7	100,2	162	65,9	20,8	52
Rosja	66,2	21,8	60,1	14,5	10,2	50,1
Azerbejdżan	57,8	20,3	62,5	17,2	-7,5	18,1
pozostałe kraje	62 848,7	33 581,9	61 391,8	23 456,5	2,4	43,2
w tym:						
Włochy	19 355,3	10 432,2	19 083,7	7 463,4	1,4	39,8
Niderlandy	8 831,6	4 781	8 665,2	3 313	1,9	44,3
Francja	5 960,4	3 238,1	6 510,3	2 572,1	-8,4	25,9
Szwajcaria	5 094,8	2 464,8	6 281,2	2 163,8	-18,9	13,9
Republika Korea	3 889,3	2 206,5	2 000	783,7	94,5	181,5
Hiszpania	2 840,6	1 546,5	3 327,6	1 314,1	-14,6	17,7
Rumunia	2 752,1	1 333,6	2 108,9	761,6	30,5	75,1
Grecja	1 847	1 020,4	1 807,5	712,6	2,2	43,2
Chiny	1 349,1	659,6	1 944,7	690	-30,6	-4,4
Japonia	1 340	757,1	827,1	336	62	125,3
Polska	1 252,9	631,2	832,4	309,9	50,5	103,7
Indie	1 163,03	660,9	1 360,7	543,5	-14,5	21,6
Litwa	1 135,88	582	1 132,9	433,3	0,3	34,3
Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej RK					EnergyProm	

Zgodnie z powyższą tabelą, w okresie 11 miesięcy 2018 roku eksport ropy naftowej wyniósł 63,2 mln ton (+2,3% r/r) oraz 33,7 mld USD (+43% r/r). Eksport do Polski w ciągu roku zwiększył się o 50,5% w wyrażeniu naturalnym oraz o 103,7% w wyrażeniu pieniężnym.

„KazTransOil” S.A. informuje, iż w 2018 roku transport ropy naftowej na odcinku Atyrau-Samara magistralnego ropociągu Uzeń-Atyrau-Samara wyniósł 14,757 mln ton (o 1,156 mln mniej niż w 2017 roku), na odcinku TON-2, który znajduje się na terenie Kazachstanu - 11,2 mln ton (wzrost o 385 tys. ton).

Wielkość transportu ropy naftowej poprzez ropociągi w 2018 r. wyglądała następująco:

- poprzez ropociąg Atasu – Alashankou: 11,373 mln ton (spadek o 916 tys. ton r/r),
- poprzez Caspian Pipeline Consortium-K: 2,143 tys. ton (spadek o 741 tys. ton r/r),
- poprzez grupę spółek „Batumi terminal naftowy” oraz spółki Petrotrans LTD: 1,3 mln ton (spadek o 1,78 mln ton),
- poprzez system ropociągów „Kazachstańsko-Chiński Rurociąg” Sp. z o.o.: 15,997 mln ton (spadek o 541 tys. ton),

- poprzez ropociąg „MunayTas” Sp. z o.o.: 3,878 tys. ton (wzrost o 217 tys. ton),
- poprzez tankowce w porcie Aktau: 2,2 mln ton (wzrost o 810 tys. ton).

W okresie 11 miesięcy 2018 roku ceny eksportowe na kazachstańską ropę naftową zwiększyły się o 42,2% r/r.

W okresie 2-ch miesięcy 2019 roku wydobycie surowej ropy naftowej wyniosło 13,2 mln ton (wzrost o 5,8% r/r).

W obwodzie atyrauskim wydobyto 64% - 8,4 mln ton (wzrost o 11% r/r), w obwodzie mangistauskim – 21,9% - 2,9 mln ton (spadek o 1,5% r/r), w obwodzie kyzylordyńskim – 7,4% - 969,8 tys. ton (spadek o 7% r/r).

Eksport surowej ropy naftowej oraz produktów ropopochodnych. Styczeń 2019 r.

	2019		2018		Różnica w ciągu roku, %	
	Ilość (tys. ton)	Wartość (mln USD)	Ilość (tys. ton)	Wartość (mln USD)	Ilość	wartość
Ogółem	6 459	3 335,7	4 971	2 373,59	29,9	40,5
Kraje WNP	24,3	9,98	31,7	13,37	-23,2	-25,4
w tym:						
Uzbekistan	16,9	7,72	22,9	10,55	-26	-26,8
Rosja	7,4	2,26	7,4	2,37	0,6	-4,6
pozostałe kraje	6 434,7	3 325,73	4 939,3	2 360,22	30,3	40,9
w tym:						
Włochy	1 857,3	981,87	1 971,1	949,36	-5,8	3,4
Francja	1 042,4	527,62	578,6	282,36	80,2	86,9
Szwajcaria	718,2	340,3	35,6	16,37	1 915	1 978,9
Polska	10	4,17	184,8	90,09	-94,6	-95,4
Źródło: Komitet Statystyczny Ministerstwa Gospodarki Narodowej RK					EnergyProm	

RYNEK PALIW

W okresie 10 miesięcy 2018 r. w Kazachstanie wyprodukowano 3,3 mln ton benzyny (w tym lotniczej), co oznacza wzrost o 27,3% r/r.

Najwięcej paliwa wyprodukowano w następujących regionach:

- obwód pawłodarski: 36,4% produkcji benzyny – 1,2 mln ton, wzrost o 7,6% r/r, 39% produkcji oleju napędowego - 1,5 mln ton, wzrost o 19,1% r/r. W regionie działa Pawłodarska rafineria (<https://www.pnhz.kz/>)
- miasto Szymkent: 32,2% produkcji benzyny oraz 26,3% produkcji oleju napędowego. W mieście działa rafineria „PetroKazakhstan Oil Products” Sp. z o.o. (<http://www.petrokazakhstan.kz/>).
- obwód atyrauski: 29,3% produkcji benzyny oraz 31% oleju napędowego. W regionie działa atyrauska rafineria (<https://www.anpz.kz/>), w której pod koniec listopada 2018 r. wyprodukowano zupełnie nowy produkt – zimowy olej napędowy z najniższą temperaturą -32°C. Nowe paliwo w całości jest produktem krajowym, jego nazwa to Khazar-32. Ma ono właściwości zgodne z klasą ekologiczną K5, t.j. ma minimalną zawartość siarki, czyli jest mniej szkodliwe dla środowiska. Paliwo wyprodukowane jest w kompleksie głębokiego przetwórstwa ropy naftowej, zbudowanego w ramach modernizacji rafinerii. Jest to największy w Kazachstanie kompleks

instalacji technologicznych, który produkuje paliwo odpowiadające klasom K4 i K5 oraz pozwala zwiększyć wielkości przetwórstwa ropy naftowej do 5,5 mln ton.

Wg danych za okres styczeń-wrzesień 2018 roku, kazachstańscy producenci zaspokajają już ponad 88% popytu na benzynę, przy czym 99,9% sprzedaje się na rynku wewnętrznym. Dzięki zwiększeniu produkcji oraz polityce zastępowania importu w sektorze, import benzyny zmniejszył się prawie o 52% w ciągu roku, do 374,5 tys. ton. Eksport zwiększył się o 34,2% w ciągu roku, jednak jego wielkość wynosi tylko 2,9 tys. ton.

Kazachstańscy producenci zaspokajają 93,5% popytu na olej napędowy.

Bilans zasobów i wykorzystania. Styczeń-wrzesień 2018 r./ tys. ton

	2018	2017	Różnica w ciągu roku, %	2018	2017
Benzyna, w tym lotnicza					
Zasoby	3 217,3	3 120,2	3,1	Udział w zasobach, %	
Produkcja	2 842,8	2 345,8	21,2	88,4	75,2
Import	374,5	774,4	-51,6	11,6	24,8
Wykorzystanie	3 217,3	3 120,2	3,1	Udział w wykorzystaniu, %	
Eksport	2,9	2,1	34,2	0,1	0,1
Sprzedaż na rynku wewnętrznym	3 214,4	3 118	3,1	99,9	99,9
Olej napędowy					
Zasoby	3 740,8	3 665,9	2	Udział w zasobach, %	
Produkcja	3 498,2	3 401,4	2,8	93,5	92,8
Import	242,6	264,5	-8,3	6,5	7,2
Wykorzystanie	3 740,8	3 665,9	2	Udział w wykorzystaniu, %	
Eksport	142,3	65,5	117,4	3,8	1,8
Sprzedaż na rynku wewnętrznym	3 598,6	3 600,5	-0,1	96,2	98,2
Źródło: Komitet ds. Statystyki Ministerstwa Gospodarki Narodowej Kazachstanu EnergyProm					

NAJWAŻNIEJSZE WYDARZENIA DOTYCZĄCE SEKTORA NAFTOWO-GAZOWEGO

Kazachstańska Międzynarodowa Wystawa i Konferencja „Ropa naftowa i gaz” KIOGE

<https://kioge.kz/>

Północno- Kaspijska Regionalna Wystawa i Konferencja «Global Oil & Gas Atyrau»

<https://www.oil-gas.kz/>

INSTYTUCJE SEKTORA NAFTOWO-GAZOWEGO

Ministerstwo Energetyki Republiki Kazachstanu

<http://kz.energo.gov.kz/>

Kazachstańskie Zrzeszenie Organizacji Kompleksu Naftowo-Gazowego i Energetycznego „Kazenergy”

<http://www.kazenergy.com/>

Związek Spółek Serwisowych Kazachstanu Branży naftowej, gazowej i górniczej

<http://www.kazservice.kz/>